

ГЕНДЕРНЕ НАСИЛЬСТВО

ІНФОРМАЦІЙНИЙ
БЮЛЕТЕНЬ

Особливості та види гендерного насильства

Це – проблема 21 століття, актуальна для всіх країн світу; немає жодної країни, де проблема гендерного насильства була б розв’язана.

Насильство може пояснюватися “культурою” – наприклад, так звані “вбивства честі” (родина звинувачує жінку в непокорі велінню “зберігати сімейні традиції” та вбиває жінку через те, що вона мала стосунки з чоловіком без згоди сім’ї, часто з чоловіком із іншої культури, таке трапляється в Єгипті, Ємені, Пакистані, Туреччині тощо). Приклад в Україні – відоме “традиційне” прислів’я – “Б’є – значить любить”.

Завдяки довгим рокам боротьби проблема перейшла зі сфери “приватності” в публічну сферу (тобто “особисте стало політичним”), тому наразі її вирішують на державному рівні.

Найпоширенішими видами гендерного насильства у світі вважають зґвалтування, домашнє насильство (або насильство в сім’ї), проституцію, секс-торгівлю, сексуальні домагання.

Зґвалтування передбачає намір принизити та зневажити людину, а також є механізмом конструювання культурної мізогінії, тобто ідеї про те, що жіноче є менш вартісне, нижче за статусом, неповноцінне.

Жінки по всій Україні опинилися перед загрозою зґвалтування, яке окупанти використовують як зброю у війні. Про це свідчить дедалі більше доказів сексуального насильства, що з’являються в районах, звільнених від російських військ.

Під гендерним насильством (gender-based violence) мається на увазі насильство, яке чинять здебільшого чоловіки проти переважно жінок. Оскільки агресивної поведінки очікують саме від чоловіків, то вони – група, яка чинить насильство будь-якого типу і яка так само страждає від насильства (у війнах, розбоях, вуличному насильстві тощо). Тобто, передусім чоловіки є як агресорами, так і жертвами насильницької поведінки. Але є певні типи насильства, де жертви – переважно жінки.

Тому Організація Об’єднаних Націй вирішила виділити окремий тип насильства – гендерне насильство або насильство проти жінок (поширена міжнародна абревіатура VAW – violence against women), в основі якого лежать владні стосунки між чоловіками й жінками. У 1993 році була прийнята Декларація ООН про викорінення насильства щодо жінок. У статті 1 дане визначення насильства проти жінок: “довільний акт насильства, скоєний на підставі статевої ознаки, який спричиняє або може спричинити фізичний, статевий чи психологічний збиток або страждання жінкам, а також загрози скоєння таких актів, примусове чи довільне позбавлення свободи або особистого життя”.

Що робити у випадку насильства в сім’ї

- Якщо життя у вашій сім’ї перетворилося на жах, зволікати не варто. Складіть заздалегідь план своїх дій – що робити, куди піти в разі небезпеки. Якщо необхідно піти з дому – підготуйтеся: зберіть найнеобхідніші речі, ліки, одяг, ключі, особисті документи та документи, що підтверджують ваші права власності на житло, машину тощо. У випадку, якщо з вами будуть діти – також підготуйте все необхідне.
- Визначте не одне, а декілька місць, де ви могли б сховатися, якщо підете з дому.
- Якщо вам чи вашим дітям уже завдали тілесних ушкоджень, обов’язково розкажіть про це працівникові поліції та зверніться до медичної установи. Медичні висновки про отримані тілесні ушкодження можуть бути вагомим доказом того, що сталося.
- Не дозволяйте нікому принижувати та ображати вас. Уявіть найгірший розвиток подій та свій стан у такому випадку. Також уявіть своє життя без насильства. Намагайтеся досягнути бажаних змін. Якщо ви не можете визначитися щодо подальшого життя або вам важко прийняти рішення – скористайтеся безкоштовними психологічними консультаціями соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді, а також неурядових організацій.

Аби подолати проблему, необхідні спільні зусилля дослідників, політиків, громадських активістів.